

URL: [http:// academy.gov.ua/infpol/pages/dop/2/files/974f8478-cfe8-4d31-971b-d5116efff458.pdf](http://academy.gov.ua/infpol/pages/dop/2/files/974f8478-cfe8-4d31-971b-d5116efff458.pdf)

3. Маркевич К. Цифровізація: переваги та шляхи подолання викликів. Разумков центр. 2021. 06 вересня 2021. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/tsyfrovizatsiia-perevagy-ta-shliakhy-podolannia-vyklykiv>
4. Digitalization. Bytes Route. URL: <https://www.bytesroute.com/glossary/what-is-digitalization.html>

КОКАРЧА Юлія,
канд. політ. наук, доц.,
доцент кафедри права,
Вінницький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно-
економічного університету, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОЛІТИЧНОЇ ОНЛАЙН-АКТИВНОСТІ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Формування демократичної політичної культури в Україні – процес складний і нелінійний, він супроводжується постійними викликами, зумовленими соціальними та технологічними змінами. Серед структурних елементів цієї культури ключове місце посідає політична активність, яка в умовах інформаційного суспільства набуває нових, цифрових форм. Метою роботи є проаналізувати еволюцію цих форм та їхній вплив на демократичні процеси.

Якщо традиційно політична участь асоціювалася з виборчими циклами (голосуванням, агітацією), то сьогодні її межі значно розширилися. Згідно з дослідженнями, зокрема роботами Антона Янченка, громадянська активність у міжвиборчий період стає механізмом суспільного контролю. Наприклад, медіа-розслідування, онлайн-кампанії або колективні звернення до влади часто ініціюють реакцію громадськості на порушення інтересів суспільства [1, с. 94].

Цифровізація політичної активності (використання соцмереж, е-петицій, дата-журналістики) трансформує взаємодію між громадянами та інституціями. Ці інструменти не лише збільшують масштаб участі, але й формують нові вимоги до прозорості влади. Наприклад, онлайн-платформи дозволяють у реальному часі фіксувати порушення, організовувати мітинги або тиснути на рішення через віртуальні спільноти.

Однією з визначальних рис трансформації політичної активності в інтернеті є використання соціальних мереж не лише як комунікаційного майданчика, а й як інструменту для реалізації політичних ініціатив. На цей процес впливають різні фактори, зокрема доступ до інтернету, рівень медіаграмотності користувачів та демографічні характеристики аудиторії.

Соціальні мережі створюють широкі можливості для громадянської участі, сприяючи поширенню політичної інформації, організації дискусій та підтримці суспільно значущих ініціатив. Однак вони також містять певні ризики, такі як поширення дезінформації, маніпуляції громадською думкою та надмірна комерціалізація контенту.

До основних форм політичної онлайн-активності в соціальних мережах належать: поширення політичної інформації, коментування та обговорення суспільно важливих тем, підписання петицій, участь у флешмобах, координація масових акцій та протестів (феномен «твітерних революцій»). Ці форми можна умовно розділити на дві категорії: комунікативні (обговорення, поширення інформації) та мобілізаційні (заклики до дій, організація протестів).

Кожна з окреслених форм має як переваги, так і потенційні ризики. Вчені відносять сучасні цифрові форми політичної активності до явища медіа-активізму, який визначають як «вид громадянсько-політичної діяльності, спрямований на залучення суспільної уваги через альтернативні джерела інформації» [2, с. 214]. Важливою особливістю сучасного медіа-активізму є зміна ролі користувачів: вони виступають не лише споживачами контенту, а й його творцями.

Особливістю трансформації політичної онлайн-активності є її здатність переходити у реальне політичне життя. Так звані «твітерні революції» демонструють, як цифрові комунікації можуть сприяти організації масових протестів. У науковій літературі цей термін визначається як «процес, під час якого соціальні мережі стають ключовим інструментом мобілізації протестного руху» [2, с. 382]. Процес зазвичай розгортається в кілька етапів: спочатку в соцмережах поширюється інформація про протестні настрої, далі формується спільнота однодумців, яка координує свої дії, визначаючи час і місце офлайн-заходів. Значну роль у цьому відіграє емоційна складова – спільні обурення чи заклики до дій можуть сприяти мобілізації великої кількості людей.

Серед сучасних тенденцій ще однією особливістю трансформації є перехід політичної активності між онлайн- і офлайн-простором. Важливим фактором ефективності цифрової участі є її здатність до реалізації в реальному житті. Однак, як зазначає

Т. Кремень, це можливо лише за умови усвідомленого розуміння громадянами цілей та мотивів своєї діяльності. В іншому випадку соціальні мережі можуть виконувати функцію «випускного клапану», що допомагає зменшити напругу в суспільстві без реальних політичних змін [3, с. 101].

Підсумовуючи, можна виділити три основні напрями змін у політичній онлайн-активності. Перший – «нульова трансформація», коли активність обмежується лише віртуальним простором і не має продовження в реальному житті. Другий – цифрова політична участь, яка поступово перетворюється на реальні дії, як це відбувалося під час «твітерних революцій». Третій – зворотний процес, коли офлайн-активність переміщується в онлайн-середовище, що характерно для електронної демократії, де державні установи, політичні партії та громадські організації створюють офіційні сторінки для взаємодії з громадянами.

Список використаних джерел

1. Янченко А. О. Форми політичної участі: аналітичні підходи до картування партисипації громадян. *Науковий журнал «Політикус»*. 2021. № 3. С. 94–102.
2. Новітня політична лексика (неологізми, оказіоналізми та інші новотвори) / [І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]; за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів : «Новий Світ – 2000», 2015. 492 с.
3. Кремень Т. В. Політична мобілізація в соціально-медійному вимірі: монографія. Київ: Грамота, 2013. 256 с.

ГОНЧАР Максим,
аспірант, Державний торговельно-
економічний університет, Україна

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ТА ДЕМОКРАТИЧНИЙ ВИБОРЧИЙ ПРОЦЕС: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ

В березні 2025-го року в Туреччині було затримано опозиційного кандидата на посаду президента країни та одного з ключових опонентів президента Ердогана – Екрема Імамоглу. В ході затримання Імамоглу звернувся до своїх прихильників в соцмережах, закликаючи їх до відстоювання демократії та справедливості. Окрім